

Erk. 10. 95.

MAGYAR HIRLAP

6 FILLÉR
FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP
 ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 HÓNAPRA..... P 1.80
 NEGYEDÉVRE .. P 5.40

BUDAPEST, PÉNTEK, 1937. OKTÓBER 29.

XLVIII. ÉVF. 246. SZÁM

BECSÜLETES JÁTÉK

Fölösleges túlbúzgóság volna részünkről védelembe venni azokat a falukutatókat, szociológusokat, akik most egymásután, sorban kerülnek a bíróság elé és távoznak a tárgyalás végén meglehetősen súlyos büntetésekkel. Egyfelől: sem az elhangzott ítélettel vitába szállni nem akarunk, sem a felsőbb bíróság döntésének elébevágni. Másfelől: nem is mindig tudjuk magunkévá tenni azokat a szempontokat és beállításokat, amelyek ezekből a most divatosá vált művekből rajzolódnak ki. Bizonyára igen sok jóhiszeműség, segíteni akarás vezeti a szerzőket abban a törekvésükben, hogy felrázzák a magyar társadalom és az uralkodó rendszer lelkiismeretét, megpróbáljanak több társadalmi érdeklődést kelteni a magyar falu elhagyatott rétegeinek problémái iránt; még azt sem valljuk, hogy ezekhez a kérdésekhez csak különleges avatottsággal, hosszú előtanulmányok után szabad nyúlni; hiszen a költőnek is szava lehet a gyakran kevéssé költői kérdések eldöntésénél, hát még az olyan témakörben, amely tudományt és szépirodalmat, verset és prózát, folklórt és történelmet egyformán magába zár. Mi azért nem azonosítjuk magunkat ezeknek a tanulmányoknak legnagyobb részével, mert érzésünk szerint elfogultság árad belőlük, még pedig nem egyedül az az elfogultság, amelyre az ügyész mutatott rá és amely a túlságosan sötét színek szándékos vászonravetítésében mutatkozik, hanem egy túlzónak mondható osztály-szempontról és ezen a szemponton keresztül egy hirtelen támadt és nem mindig gyakorlati eredmények híján való politikai divat.

És ezen a vonalon nem lehet bizonyos tragikomikumot megtagadni azoktól a többi, buzgó szociografusoktól, akik most úgylátszik abba a veszélybe kerülnek, hogy a kissé berozsdásodott és elég sokáig pihenni engedett izgatási szakasz szigorú büntetéseit húzzák rájuk. Mert hiszen valójában: mit hirdetnek a népreteg-kutatók? Azt hirdetik, hogy Magyarországon a nyomor legmélyebb szintjén él a falusi lakosságnak egy jelentékeny tömege és hogy ez az élet, amely majdhogyan csak keserves vegetálásnak volna mondható, kiáltó ellentétben áll a társadalom szerencsésebbjeinek, kiválasztottjainak életével. Csodálkozunk-e, ha az ilyen munka szerzője megrökönyödéssel veszi tudomásul az ellene kiadott vádiratot, a könyve nyomában támadó vihart, mikor nem tett mást és nem hirdetett mást, mint amit az uralkodó politikai divat kreátoraitól volt alkalma tanulni? Vajjon a társadalmi egyenlőtlenség és igazságtalanság — amely egyébként, fájdalom, valóban megvan és eltagadhatatlanul erős — nem egész higgadtan és nem egész tárgyilagosan, hanem erőteljes és inkább festői mint tudományos beállítottságában nem az uralkodó rendszer mult és jelen prominenseiben kapott ihletett tolmácsot és vitte széjjel a közvéleményben a feleslegesen reményeket és a közeli változás lehetőségét? Vajjon nem ezeknek az igazságtalanságoknak ostromozásával, a nagyobb karéj kenyér ígéretével, a lány szőlőnek csengetésével rohamozták meg az uralkodó bástyákat a jobboldalnak nevezett irányzat vezetői és jelöltjei? Vajjon nem ezeknek a példányképpel odaállított uraknak nyomában haladnak-e az újabb falukutatók, vajjon az enyhébb vagy erőteljesebb antiszemilizmusnak nem ugyanaz a szelleme jelentkezik tudományos,

Szent-Györgyi Albert szegedi egyetemi tanár kapta az orvosi Nobel-díjat

Szent-Györgyi professzor, a C. és P. vitamin felfedezője az első magyar, aki megkapta a világ legnagyobb tudományos kitüntetését

Stockholmból jelenti a svéd távirati iroda: A stockholmi Karolina orvosi intézet esüförtökön döntött az orvostani Nobel-díjról és azt Szent-Györgyi Albert szegedi egyetemi tanárnak ítélte oda.

Szent-Györgyi Albert professzor tudományos pályafutása

Szent-Györgyi Albert 1893. szeptember 15-én született Budapesten. A Nobel-díjas magyar tudós tehát ez idő szerint negyven-négy éves. A világ majd minden jelentősebb egyetemén tartott előadásokat, 1918-ban Pozsonyban, a következő évben Prágában és Berlinben, majd Hamburgban, Leydenben és Groningenben. 1925 és 1930 között részt vett az angliai Cambridge, majd Amerika több egyetemén dolgozott. 1930 óta a szegedi Ferenc József Tudományegyetem orvosi vegyszertani intézetének igazgatója és a biokémia rendes tanára.

Szent-Györgyi Albert tudományos munkásságát Lenhossék Mihály, a híres anatómus intézetében kezdte meg, ahol először gyakornok, majd tanársegéd volt és már itt végzett tudományos kutatásaival és tudományos dolgozataival feltűnt. Innen került azután Hollandiába, ahol a groningeni egyetemen dolgozott, majd Angliába került, ahol szintén jelentékeny tudományos munkát fejtett ki. Angliából jött azután haza és lett a szegedi egyetem professzora. Szent-Györgyi Albert számos jelentékeny tudományos munkája mellett, legnagyobb jelentőségű és az egész világ figyelmét felhívó tudományos munkája az volt, hogy a C-vita-

minnak ő adta pontos kémiai összetételét, vagy mint népszerűen mondani szokták, ő fedezte fel a C-vitamint. Ugyancsak nagyjelentőségű tudományos sikere volt az, amikor kimutatta, hogy a paprikában nagy mennyiségű C-vitamin található. Legutóbb Rusznyák István professzorral együtt a P-vitamint is ő fedezte fel.

Szent-Györgyi professzor kutató szelleme azonban nem merült ki teljesen a biokémia területén. Eppen e hónap elején egész más természetű találmánnyal lepte meg a világot. Újszerű grammofoonlemez talált fel, melyet október első napjaiban jelentett be a szabadalmi bíróságon. Az új találmány lényege — mint azt a Magyar Hirlap megírta — az, hogy jóval több szöveget és zenét tud regisztrálni, mint az eddigi hanglemezek. A találmány szakkörökben óriási feltűnést keltett s attól korszakot alkotó új eredményeket várnak a hanglemezek fejlődésében.

féltudományos irodalmi munkásságukból, amely már igen sok beérkezett nagyság lába alá tett lépcsőt? Vajjon a tökéletes hangulatnak nem ugyanaz a felhasználása érzik ki a zsellér helyzetének negatív beállításából, mint amellyel már előttük járt lovagok magas méltóságokat is megszerezték a maguk számára? Azt lehetett hinni, hogy teljesen veszélytelen, majdnem félhivatalosnak mondható ösvény az, amelyen a falukutatók elindult és haladt. Azt lehetett hinni, hogy hovatovább már egészen elcsépelett lesz, szinte kikopik a félhivatalosságból? Miféle kockázatot sejtjen hát a fiatal és nagyratörő lélek — megkülönböztetett tisztelést a kivételes kivételnek és mindazoknak, akik nem a divat előtt hódolva indultak neki a tanyák világának, hanem belső kényszertől hajtván és igazságot keresve egyedül — miféle kockázatot sejtjen hát abban, hogy az érzelmi légkört, amelyet uralkodni lát immár évtizedek óta, átveszi és a maga többé-kevésbé ügyes vagy ügyetlen stiláris készségével és némely reporteri tapasztalatokkal egyetemben egy aránylag költséges könyvben leírja?

De lám, ezzel a nagyon is alpári tanulsággal szolgál a kicsinyes manák története mindig. Nem ugyanazt jelenti ugyan azon frázis, ha ketten mondják. Nagyon sok függ attól, hogy a helyzeti energia kinek mivel szolgál, hogy a körülmények nem csapnak-e be vajjon egy olyan ajtó az újonj előtt, melyen hajdanában igen könnyedén és igen magasra tudott

átvétetni valaki. A lényegre nézve pedig teljesen egyetértünk a kormány lapjával, amely felhívja rá a figyelmet, hogy nyomor és inség van másutt is; Londonban nyomortanyák, Franciaországban munkanélküliség, Elzászban iparbénulás. Egyetértünk vele talán abban is, amit nem mond ki, hogy szociális bajok nemcsak ebben a két országban, Franciaországban és Angliában vannak. Egyetértünk abban, hogy Magyarországon sem ismeretlenek a szociális intézkedések és törvények s hogy a számokkal akként kell bánni, hogy azokból ne hamis látszat, hanem valóság derüljön ki. Ez a jóhiszeműség, ez a tisztességnél egyik legfontosabb és legelső parancsa. És nagyon üdvös munkát végez a kormány sajtója, amikor ezt a falukutatóknak elébe tárja. Mi ugyan azt hisszük, hogy a falukutatók szándékosan egyetlent számot meg nem változtattak, célzatosan egyikük sem akar más eredményt levonni a statisztikákból, mint ami lelkiismerete, meggyőződése és — célja szerint helyes. Am fel kell tennünk, hogy a kormány sajtóját nagyobb körben olvassák, mint amekkorát a divatos falukutatók művelőiből akárcsak elképzelni is lehet. És nagyon komoly szolgálatot tesz ez a cikk akkor, amikor másfelé és másnak és talán egy kissé: hazafelé is megállapítja a becsületes játék szabályait és követelését. Mert a falukutatókon túl és innen is ugyan csak csillognak a statisztikák szappanbuborékai. Olyan buborékok, amelyeket az indulat és gyűlölködés és hazugság szalmaszálaival fújtak fel. Számok röpöködnék a közélet levegőjében. Egyszer arról, hogy valamely felekezetnek hány százaléka teljesített harctéri szolgálatot, máskor arról, hogy egy tőzsdei értékpapír-emelkedés mekkora hasznot juttatott a részvénytulajdonosok zsebébe. Egyszer úgy állítják be Magyarországot, mint ahol a kartellek uralkodnak a kormány felett, máskor a sajtó viszonyairól festenek hamis képet. Egyszer a közvetítő kereskedelem hasznáról, máskor az egyéző jótéteményeiről. Egyszer vérekeket elemeznek egy vidéki kereskedő ötvenpengős valutakihágási kísérletével kapcsolatban, máskor elfelejtik észrevenni a nyilasvezér kétszázezerpengős, ügyészség által vádirattal méltányolt cselekményét. Nemcsak úgy csoportosítják a számokat, hogy azokból az igazságnak meg nem felelő izgató és indulatkeltő kép táruljon az ellenőrzés módszereiben nem jártas polgár elé, hanem durván és tudatosan meg is hamisítják ezeket a számokat, meghamisítják azért, hogy e sokat gyötrődött országban nyugalom, békeség, esendes munkalehetőség el ne vegye az ő érvényesülésük vitorlájából a szelet. Igen: a becsületes játéknak megvan a maga becsületes szabályai. És ezekhez a szabályokhoz tartania kell magát mindenkinek, aki jóhiszeműség és tisztesség útján akarja elérni célját. Teljes mértékben egyetértünk a kormány lapjával ebben a kérdésben. Remélni akarjuk, hogy ő is egyetért velünk.